

Sygn. akt I ACa 1158/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Karol Ratajczak
Sędziowie:	SA Jerzy Geisler / spr. / SA Piotr Górecki
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. N. i H. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Szefowi Wojskowego Zarządu Infrastruktury w (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 października 2012 r., sygn. akt XII C 2374/05

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I pkt 1 oraz II pkt 1 a i b w ten sposób, że:

a. w punkcie I pkt 1 o tyle, że termin początkowy płatności odsetek ustawowych ustala od dnia 22 lutego 2012 r., oddalając żądanie w zakresie odsetek ustawowych za okres od 17 października 2005 r. do dnia 21 lutego 2012 r.,

b. w punkcie II pkt 1a o tyle, że termin początkowy płatności odsetek ustawowych ustala od dnia 22 lutego 2012 r., oddalając żądanie w zakresie odsetek ustawowych za okres od 14 listopada 2005 r. do dnia 21 lutego 2012 r.,

c. w punkcie II pkt 1b o tyle, że termin początkowy płatności odsetek ustawowych ustala od dnia 24 października 2012 r., oddalając żądanie w zakresie odsetek ustawowych za okres od 14 listopada 2005 r. do dnia 23 października 2012 r.,

2. w pozostałym zakresie apelację oddala,

3. zasądza od powódki M. N. na rzecz pozwanego kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej,

4. zasądza od powódki H. S. na rzecz pozwanego kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej,

UZASADNIENIE

Powódka, M. N., wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w (...) kwoty 80.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości jej nieruchomości oraz za nakłady konieczne do poniesienia na rewitalizację akustyczną budynku mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Powódka, H. S., wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w (...) kwoty 76.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za spadek wartości jej nieruchomości oraz za nakłady konieczne do poniesienia na rewitalizację akustyczną budynku mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Zarządzeniem z dnia 12.12.2005 r. sprawy połączono do wspólnego rozpoznania.

Pozwany Skarb Państwa – Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w(...)wniósł o oddalenie obu powództw i zasądzenie od powódek kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 24.10.2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w(...) odpowiednio:

- na rzecz powódki M. N. kwotę 38.700 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17.10.2005 r. do dnia zapłaty – z tytułu spadku wartości zajmowanej przez nią nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), w pozostałej części powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu.

- na rzecz powódki H. S. kwotę 58.950 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14.11.2005 r. do dnia zapłaty – z tytułu spadku wartości zajmowanej przez nią nieruchomości położonej w(...) przy ul. (...) oraz kwotę 17.050 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14.11.2005 r. do dnia zapłaty - z tytułu nakładów koniecznych do poniesienia na rewitalizację akustyczną budynku mieszkalnego i orzekł o kosztach procesu. – k. 650-651

Pisemne ustalenia i motywy rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przedstawił na kartach 653-662.

Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe od zasądzonych kwot na podstawie art. 481 § 1 kc zgodnie z żądaniami powódek od dnia wniesienia przez nie pozwów.

Wyrok z dnia 24.10.2012 r. zaskarżył w części apelacją pozwany - co do punktu I pkt 1 i II pkt 1 w zakresie w jakim Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwów. W zaskarżonej części skarżący rozstrzygnięciu zarzucił:

- błędne i nie znajdujące oparcia w zebranych materiale dowodowym ustalenie, że powódka M. N. w dniu 17.10.2005 r. doznała szkody w kwocie 38.700 zł, a co za tym idzie błędne ustalenie terminu, od którego można naliczyć odsetki ustawowe oraz że powódka H. S. w dniu 14.11.2005 r. doznała szkody w kwocie 76.000 zł, a co za tym idzie błędne ustalenie terminu, od którego należy naliczyć odsetki ustawowe

- zasądzenie odsetek od dnia 17.10.2005 r. i 14.11.2005 r. pomimo, że Sąd w sprawie nie ustalił jaka była wysokość szkody w powyżej wskazanych datach,

- naruszenie przepisów kc poprzez przyjęcie, że powódkom należą się odsetki ustawowe od dnia wytoczenia powództwa, a nie od dnia wyrokowania.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego odsetek ustawowych od zasądzonych kwot od dnia wyrokowania i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. – k. 680-683

Powódki, w odpowiedzi na apelację, wniosły o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych. – k. 691-692

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się w znacznej części uzasadniona.

Niewątpliwie według art. 481 k.c. odsetki należą się za samo opóźnienie, choćby wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi; przysługują one przy tym w zasadzie według stopy ustawowej. Tak ujęte odsetki stanowią rekompensatę uszczerbku doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. W odniesieniu do należności pieniężnych można bowiem zawsze przyjąć, że w następstwie opóźnienia wierzyciel doznaje uszczerbku w postaci utraty procentu, na jaki mógłby ulokować otrzymaną w terminie sumę. To niejako ryczałtowe i oparte na uproszczonych zasadach wyrównanie typowego uszczerbku wynikłego z nieotrzymania świadczenia pieniężnego w terminie - jakim jest przyznanie odsetek za opóźnienie - stanowi rekompensatę minimalną. Tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 5.09.2012 r. I ACa 561/12, LEX 1217737.

Jeżeli ograniczyć się tylko do treści art. 481 § 1 w zw. z art. 455 kc, to trzeba by rzeczywiście przyjąć, że odsetki należą się od daty wezwania dłużnika przez wierzyciela do zapłaty.

Jednak w przypadku ustalenia odszkodowania na podstawie art. 363 § 2 k.c. ustalenie terminu początkowego zasądzenia odsetek w przypadku odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego jest bardziej złożone, uzależnione od okoliczności każdego konkretnego przypadku. Przepis ten ustanawia zasadę, że jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania; odstępstwa od tej zasady są dopuszczalne tylko wtedy, gdy szczególnie okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Jeżeli ceny obowiązujące w dacie wyrokowania są wyższe od cen z daty powstania szkody, czy wezwania do jej naprawienia, a ustalenie odszkodowania następuje zgodnie z zasadą z art. 363 § 2 kc, to dopiero od daty wyrokowania można mówić o opóźnieniu się dłużnika w spełnieniu zasądzanego świadczenia, a tym samym od tej daty należą się wierzycielowi odsetki (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6.09.1994 r., III CZP 105/94, OSNC 1995, nr 2, poz. 26). Gdyby bowiem w takiej sytuacji zasądzić odsetki od wcześniejszej daty, dochodziłoby w ten sposób do podwójnego kompensowania szkody, co jest niedopuszczalne (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7.07.2011 r., II CSK 635/10 i powołane tam dalsze orzecznictwo). Należy zwrócić uwagę, że w niniejszej sprawie kwestia ta nabiera ostrości ze względu na to, że pomiędzy wniesieniem pozwu, a datą wyrokowania upłynęło siedem lat. Gdyby zatem zaakceptować stanowisko o płatności odsetek od daty wezwania do zapłaty, to konsekwentnie trzeba byłoby ustalać wysokość odszkodowania na tamtą datę, do czego nie było podstaw. Zobacz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.11.2012 r., II CSK 736/11.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w przypadku odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości datę początkową płatności odsetek ustawowych należy określić na dzień po doręczeniu pozwanemu odpisu opinii, w której wysokość odszkodowania została ostatecznie ustalona albowiem wówczas doszło do skonkretyzowania należnego powódkom świadczenia odszkodowawczego. W niniejszej sprawie tą datą był dzień 22.02.2012 r.

Inaczej natomiast kształtuje się sprawa w przypadku roszczenia odszkodowawczego związanego z kosztami rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego. Szkoda po stronie powódki ma charakter specyficzny i polega, jak dotychczas, jedynie na ustawowym obowiązku doprowadzenia przez nią budynku do właściwego klimatu akustycznego.

Powódka nie wydatkowała bowiem dotąd z własnego majątku żadnych środków i nie poniosła w istocie w wyniku realizacji wymienionego obowiązku żadnego uszczerbku majątkowego.

Tak rozumiana szkoda zostanie wyrównana dopiero w przyszłości, z wykorzystaniem zasądzonej przez sąd na ten cel należności.

Uzasadniało to przyznanie od przyznanego świadczenia odsetek za opóźnienie dopiero od daty wyrokowania.

W innym przypadku w nieuzasadnionym stopniu uwzględniony zostałby interes wierzyciela, kosztem interesu dłużnika.

W istocie po stronie powódki powstałoby w ten sposób niczym nieusprawiedliwione przysporzenie majątkowe kosztem majątku Skarbu Państwa.

Dlatego na podstawie przepisu art. 386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny dokonał częściowej zmiany wyroku w zaskarżonej części, a w pozostałej części apelację jako nieuzasadnioną, na podstawie art. 385 kpc, oddalił.

Z uwagi na to, że apelacja pozwanego została w znacznej części uwzględniona, o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 100 zdanie drugie i 108 § 1 kpc, obciążając nimi powódki w całości.

SSA P. GóreckiSSA K. RatajczakSSA J. Geisler